

SØKNAD OM STATUS SOM MERITERT UNDERVISER

Siri Senje, professor og studieprogramleder

Bachelor i Manus

Westerdals Institutt for Film og Medier

Høyskolen Kristiania

INNHold:

1. Innledning	s. 4
2. Undervisningshistorie, oversikt	s. 5
3. Høyskolepedagogisk undervisningsfilosofi	s. 6
4. Undervisningsrepertoar (inkl. Program- og emnebygging)	s. 15
5. Evaluering	s. 19
6. Utviklingsprosjekter	s. 19
7. Veien videre	s. 20
8. Komplette kildeliste	s. 21

Vedlegg:

1. Pedagogisk CV
2. Komplette CV
3. Karakterutskrift, Basiskompetanse i Høyskolepedagogikk
4. *Formatting the Imagination, a reflection on screenwriting as a creative practice*, egen fag-artikkel fra Journal of Screenwriting research (2017)
5. «*CRUISING THROUGH CHAOS*» - *The Westerdals Project in Screenwriting Research*, presentasjon/oppsummering av KU-prosjekt, fremført ved SRN konferanse i Porto 12 september 2019
6. Modell for «Kritisk Refleksjonstekst»
7. Kriterier for A-F-vurdering av dramatisk tekst
8. Evalueringsrapport Bachelor i Manus, 2018
9. Evalueringsrapport fra Kvalitet: Klassisk Dramaturgi
10. Evaluering fra alumni 2017 og 2018
11. Fagfellerreferanser/evaluering fra kolleger
12. Referanse fra eksterne/bransje
13. Referanser forskningsprosjekt, internasjonalt

1. INNLEDNING

“We are, as a species, addicted to story. Even when the body goes to sleep, the mind stays up all night, telling itself stories.”

Jonathan Gottschall (*The Storytelling Animal*, 2012)

Mitt navn er Siri Senje, jeg er studieprogramleder og professor i dramatisk skrivekunst ved Bachelor i Manus på Westerdals Institutt for Film og Medier ved Høyskolen Kristiania. Jeg søker herved om meritert status som underviser på bakgrunn i 30 års undervisningserfaring, og fremfor alt på grunnlag av programbygging, emnebygging og undervisning ved Bachelor i Manus. Fra mitt første oppdrag ved en kunsthøgskole i 1988 og frem til i dag, har all min undervisning vært fokusert på former for *historiefortelling*.

Min kompetanse som underviser er bygget på kunstnerisk utdanning, kunstfaglig praksis på områdene sceneregi og manusforfatterskap, samt utstrakt undervisnings- og veiledningsvirksomhet (se Vedlegg 1/2). I 2013 fullførte jeg forskerutdanning innenfor *Stipendiatprogram for Kunstnerisk utviklingsarbeid*. Siden har jeg drevet praksisbasert forskning innen filmmanuskriptfeltet, de siste 2 årene i tett tilknytning til mitt undervisningsarbeid ved Bachelor i Manus.

Om meg og faget mitt

Historiefortelling var min aller første kjærlighet. Der er jeg ikke alene. Historiefortelling har siden menneskeartens opprinnelse vært en grunnleggende del av vår sosiale kultur og av «limet» i våre samfunn. Sjangre og medier har variert fra muntlig fortelling ved leirbålet, homeriske vers og gresk scenedrama, via romansjangeren og spillefilmen, til dagens mest utbredte fortellerform, den internasjonale TV-føljetongen. Men helt siden de førkristne teaterfestivalene i Hellas har nettopp dramaet - *den fremførte teksten* - stått sentralt i menneskehetens fortellertradisjon. Scenedramaet i vår kulturkrets fødtes i Athen omkring 600 f.Kr., som en hybrid mellom muntlig og skriftlig fortellerkunst. Aristoteles, som var den første i vår kulturkrets til å omtale kunstformen, kalte tragedien for den største av alle kunstens sjangre; dette fordi en teaterforestilling omfatter «alle andre» kunstformer, som poesi, musikk, malerkunst, og skuespillerkunst (Aristoteles, ca. 335 f.Kr.).

Ifølge Aristoteles skulle fremført drama skape innlevelse i andre menneskers lidelse og skjebner hos tilskuerne. Innlevelsen ville utvikle deres evne til empati og gjøre dem til bedre samfunnsborgere, et fenomen grekerne refererte til som *paideia eleos* - utdanning i medfølelse (Kallas, 2010). De første tragediene hadde i sannhet et mektig samfunnsoppdrag.

Dramatisk skrivekunst praktiseres i vår tid innenfor en rekke sjangre og plattformer som film, skjerm drama, teater, podcast, og spill. Felles for dem alle er at de innebærer visualisert historiefortelling. At det i dag skrives og produseres drama i multiple populære formater har revitalisert den dramatiske skrivekunsten, som nå er inne i en dynamisk utvikling. Et stort antall unge mennesker søker seg følgelig mot dramaets fortelleroppgaver. Denne utviklingen gjør en bachelorutdanning i manusforfatterskap ytterst relevant, og mitt undervisningsoppdrag ansporende. Å bidra til utdanning av fremtidens fortellere medfører en betydelig utfordring og et viktig ansvar.

2. MIN UNDERVISNINGSHISTORIE

Jeg har arbeidet med undervisning på kunstfeltet siden 1988 (se Vedlegg 1), først som gjestelærer ved en rekke sentrale institusjoner, deretter ved BA i Manus på Westerdals, som ble opprettet i skoleåret 2015/16. De siste fire årene har jeg vært instrumental i å bygge opp denne kunstfaglige Bachelorutdanningen. I 2019 fullførte jeg Basiskompetanse i Høyskolepedagogikk ved Høyskolen (Vedlegg 3). Siden 2014 har jeg arbeidet kontinuerlig med forskning på utviklingsprosesser og kreativ metode innen manusforfatterskap for lerret og skjerm, en aktivitet som de siste 2 årene har vært tett knyttet til mitt undervisningsoppdrag ved BA i Manus.

OVERSIKT, PEDAGOGISK CV (se komplett versjon, Vedlegg 1)

PROFESSORKOMPETANSE: Tilkjent professorkompetanse i *Dramatisk skrivekunst og dramaturgi* i juni 2012, basert på kunstnerisk praksis og undervisningserfaring. Vurderingskomité opprettet av Kunsthøgskolen i Oslo (KHiO).

UNDERVISNING 1988 - 2019

Westerdals Institutt for Film og Medier	2016 - 2019
Dramaturgi, Scenetekst, Prosjektutvikling, programledelse m.m.	
Undervisningsoppdrag (fra 1 – 9 uker)	
Oslo Met (tidligere HiOA), Dramaturgiske modeller/Regifag	2002 - 18
Den Norske Filmskolen - Dramaturgi, Scenetekst, Spillefilm	2007 - 12
Norsk Institutt for Scene og Studio, Skuespillerarbeid, dramaturgi	2006 - 12
Norsk filminstitutt - Dramaturgi (videreutdanning profesjonelle)	2006 - 2009
Kunsthøgskolen i Oslo, Visuell Kommunikasjon - Dramaturgi	2005 - 07
Kunsthøgskolen i Oslo, Teater Skuespillerfag, Manusutvikling	1988 - 2000
University of Oslo/HECUA, St.Paul, Minnesota, USA	1983 - 84
Program Director, SUST (Scandinavian Urban Studies Term)	
University of Minnesota, Ibsen and Strindberg seminar, Norsk språk	1979 - 81

UTDANNING:

Doktorgradsarbeid, Den norske Filmskolen, 2013 (Stipendiatprogrammet for kunstnerisk utviklingsarbeid). Utgivelse av to dramatiske verk og et essay (Vidarforlaget, 2012), samt video-essayet *Imagining for the Screen*.

Master of Fine Arts, Sceneregi - University of Minnesota, USA, 1981

Bachelor of Arts, Theatre Arts, summa cum laude, University of Minnesota, 1979

3. HØYSKOLEPEDAGOGISK UNDERVISNINGSFILOSOFI

Dancing and pantomime, the sources of the art of the theater, flourished as part of religious rites and celebrations. (...) But the arts of the drama, music, painting, and architecture thus exemplified had no peculiar connection with theaters, galleries, museums. They were part of the significant life of an organized community.

John Dewey (*Art as Experience*, 1934)

Er det mulig å drive en kunstutdanning som er bredspektret og bransjenær, samtidig som individuell talentutvikling står sentralt? Kan et program som også ser kunstutøvelsen som et samfunnsoppdrag - som «*part of the significant life of an organized community*» - la seg realisere i et samfunnsklime der kunst i høy grad er isolert fra allmenhetens erfaringsområder og satt på pidestall i museer og signalbygg?

Nettopp denne dualiteten har vært en viktig identitetsmarkør for programmet Bachelor i Manus siden oppstarten i skoleåret 2015/16. Utdanningen er fortsatt i sin spede barndom; våren 2019 uteksaminerte vi vårt bachelorkull nummer 2. Slik jeg ser det har vi likevel kommet et godt stykke på vei mot målet om å utdanne fortellere for vår tid, en tid der fortellingens kanskje viktigste oppgave må være å *forene*, snarere enn å *forandre* verden.

John Dewey - kjent som både filosof, pedagog og psykolog - skriver engasjert om hvordan kunsten har blitt løsrevet fra menneskelig erfaring i det moderne vitenskaps- og industrisamfunnet. Musikk, teater og billedkunst - tidligere integrerte deler av samfunnslivet - har blitt flyttet inn i påkostede bygninger, der et kresent mindretall kan dyrke sin kulturelle kapital. Slik har store deler av vårt kunstneriske felleseie blitt fremmedgjort fra universell, menneskelig erfaring – som ifølge Deweys kunstsyn er grunnstoffet ethvert estetisk uttrykk har sitt utspring i:

Art celebrates with peculiar intensity the moments in which the past reinforces the present and in which the future is a quickening of what now is. (Dewey 1933)

I det følgende vil jeg fremlegge mine tanker om utdanningen Bachelor i Manus på Westerdals-Kristiania og det idégrunnlaget programmet er bygget på. Fordi utdanningen er kunstfaglig, vil jeg derigjennom også skissere et kunstsyn.

Jeg ble ansatt ved utdanningen 1.1.2016, samtidig med at den første klassen begynte sin spesialisering i manus (høsten 2015 var BA i Manus en del av felleskullet BA i Film/TV). Mitt oppdrag besto i å undervise og veilede, men fremfor alt i å bidra til å utvikle et nytt utdanningsprogram fra «bunnen av», sammen med daværende leder Nikolaj Frobenius¹. Fordi jeg har vært «programbygger» i like stor grad som underviser, utgjør mine tanker om helheten fundamentet for det som er min nåværende undervisningsfilosofi- og praksis.

¹ Tidligere leder har vært i delvis og hel permisjon siden høstsemesteret 2017, da jeg i praksis overtok ansvaret som studieprogramleder.

I **Del 3.1** vil jeg omtale kunst- og utdanningssynet som ligger til grunn for utdanningen som helhet og skissere den læringsmetodikken som følger av dette.

I **Del 3.2** vil jeg beskrive hvordan dette idégrunnlaget manifesterer seg konkret i min egen undervisningspraksis, hvilket pedagogisk grunnsyn min praksis bygger på, og hvordan mitt forskningsarbeid informerer undervisningen (og omvendt).

3.1 Kunstsyn, kontekst, kunstfelt og undervisningsmetodikk

Den kreative prosess er gjennom handling å danne et nytt produkt som er et resultat av flere faktorer. Det vokser ut av individets unikheter på den ene siden og av materialene, hendingene, menneskelige forhold eller individets livsomstendigheter på den andre.

Carl Rogers (*Toward a Theory of Creativity*, 1954)

Kunstsyn og kontekst

John Dewey definerer «kunst» som et estetisk uttrykk for intens, menneskelig livsopplevelse (Dewey, 1933). Slik livsopplevelse har det enkelte mennesket bare leilighetsvis og flyktig, mens kunsten alltid vil søke å fange essensen av den. Ifølge Dewey vil mennesket på grunn av dette fortsette å lengte etter estetiske opplevelser som gjensker dets mest vitale erfaringer.

Manusutdanningens ambisjon er - i Deweys ånd - å sette studentene i stand til å gjenkjenne de vitale livsøyeblikkene som oppstår når hverdag krysser evighet, for deretter å fange dem i tekst. Dette forutsetter at studenten er i stand til å søke innover i seg selv, ha et åpent blikk for verden rundt seg, og reflektere over egne eksistensielle vilkår. En tilleggsambisjon for utdanningen er at den skal være genuint «dannende»². Samtidig legges det vekt på at dramatisk skrivekunst har et samfunnsoppdrag og at manusforfattere har et ansvar, ikke bare for sitt personlige uttrykk, men for vår fellesmenneskelige fortellerarv.

Dette ansvaret beskrives i Aristoteles' verk *Poetikken* (ca. 335 f. kr), en tekst som står på manuslinjens pensum og som har hatt enorm innflytelse på dramatisk skrivekunst for både scene, skjerm og lerret. Ifølge Aristoteles skulle dramaets karakterer vekke gjenkjennelse hos publikum, slik at de følte *fobos* - frykt – og *eleos* – medfølelse - med disse personenes kvaler. Opplevelsen skulle føre til sinnets renselse - også kjent som *katharsis*. Samtidig skulle teateropplevelsen, som nevnt, bevirke borgernes *paideia eleos*, eller «utdanning i medfølelse». Resonnementet bak dette var at empatiske borgere danner selve grunnlaget for det felleskapet som behøves for å bygge et demokrati.

Begreper som «utdanning i medfølelse» og «dramaets samfunnsoppdrag» formidles og diskuteres tidlig i utdanningsløpet på Bachelor i Manus og utgjør en del av et pedagogisk

² Ordet brukes i tråd med den klassiske definisjonen (Store Norske Leksikon): «Dannelse eller danning er formingen av menneskets personlighet, oppførsel og moralske holdning gjennom oppdragelse, miljø og utdanning.»

fundament som bestreber seg på å sette kunsten i kontekst. «Kunst for kunstens skyld» er dermed ikke en del av utdanningens grunnvokabular.

Kunstfelt - dramatisk skrivekunst

I teatret har scenedramaet/skuespillet vært etablert som litterær sjanger og forsket på/undervist i over flere hundreår. Film/TV-manuskriptet er en betydelig yngre tekstsjanger, som har nytt liten prestisje siden filmens fødsel. Manusforfatterens usynlighet har vært rikt omtalt i nyere forskning på «screenwriting» (se f.eks. Boon,2008, Price 2010) men i dag er feltet i endring. Manusforfattere har en mer sentral posisjon seriedramaets gullalder enn noen gang i moderne tid. Samtidig er det knapt ti år gamle forskningsfeltet «screenwriting research», i rivende utvikling, en utvikling jeg tar del i via mitt forskerarbeid og bringer videre til studentene. På BA i Manus er det et uttalt mål å fremme faglig stolthet i det tradisjonsrike manusforfatteryrket. Fra første dag formidler jeg til studentene at de bør ha som ambisjon å være Sofokles', Shakespeares og Ibsens arvtakere.

Under min ledelse har programmet videre fokusert på dualiteten jeg nevnte innledningsvis – uttrykt i motsetningsparene teori/praksis, dybde/bredde og kunstfokus/bransjenærhet. Vi skal tilby en yrkesrettet utdanning som forbereder studentene på arbeidslivet i et kompetitivt felt som balanserer mellom «kommers» og kunst. Hovedvekten i skrivearbeidet er på film og seriedrama, men det undervises også i tekst for scene, spill og andre formater. Studentene tas inn etter opptaksprøver og intervju. Vi har et relativt høyt studentinntak,³ men til tross for dette står talentutvikling og individuell oppfølging sentralt i det pedagogiske opplegget.

Undervisningsmetodikk

Å skrive for fremføring er et komplekst prosjekt. Studentene skal lære å skrive multi-dimensjonale fiksjonstekster, der elementer som budskap, tematikk, narrativ struktur, karakter, dialog, handling, lyd, bilde, og undertekst er integrert i et omfattende dokument. Et drama-manus er både et selvstendig kunstnerisk uttrykk og et detaljert planleggingsdokument for komplekse produksjoner. I *Poetikken* (ca 335 f.Kr) nevner Aristoteles de 6 bestanddelene som utgjør sjangeren; de er fabel, karakter, visualitet, tanke, språk, og musikk (lyd). En manusforfatter må ha kunnskap om samtlige uttrykksverktøy, noe som forutsetter et studieprogram med intensiv praksis både i tekstforfatterskap og produksjon.

I sin *Nikomakeiske Etikk* (ca. 350 f.Kr) beskriver Aristoteles hva han kaller de tre hovedformene for menneskelig aktivitet: «Theoria» - Tankevirksomhet, «Praxis» - Handling/»gjøren», og «Poiesis» – Skapervirksomhet/produksjon. Disse korresponderer til tre former for menneskelig *læring*, som på en presis måte beskriver og belyser læringsprinsippene Bachelor i Manus bygger på. Den finske forskeren Matti Vesa Volanen anvender Aristoteles' tre aktivitetsformer som grunnlag for å videreutvikle en pedagogisk tankegang. Han refererer til *teori* som relatert til «learning by being», en læringsform der studentene tilegner seg forståelse, både av seg selv og av fenomener. Han beskriver *praksis* som relatert til «learning by doing» - altså utførelse av oppgaver der både forståelsen og den

³ I norsk kunstscolesammenheng. Programmets måltall er på 18 studenter årlig; til sammenligning tar Den norske filmskolen manuslinje inn 6 annethvert år.

teoretiske kunnskapen omsettes til verktøy som anvendes i aktivitet (fig.1). Han beskriver videre hvordan det i tillegg til de to kjente læringsformene *teori* og *praksis* finnes en tredje, nemlig *skapervirksomhet* eller *produksjon* («Making»). Voltanen har utviklet en matrise for de tre formene for læring, som reflekterer vår undervisningstriade:

Table 11. *Moments of learning*

Moments of learning Relation to materiality	In Context	With Concept	Forming the Content
Being: Symbolic reference	Learning by Being	Learning the Being	<i>Theory</i> , the acquisition of a phenomenon
Doing: Mimetic representation	Learning by Doing	Learning the Doing	<i>Praxis</i> , participation in a mimetic situation
Making: Phantasmic impresentation	Learning by Making	Learning the Making	<i>Poiesis</i> , constitution of an impresent situation

Fig 1: Kilde: Matti Vesa Volanen: *Theoria – Praxis – Poiesis, individualization as the constitution* (2012)

Innenfor rammen av en kunstfaglig utdanning svarer begrepet *produksjon* – «Making» - til aktivt skapende arbeid. Slikt arbeid - utvikling av dramatiske verk under veiledning - er manusutdanningens primære læringsmetode fra og med annet semester.

Oversatt til konkrete, pedagogiske mål for manusutdanningen kan disse læringsformene uttrykkes som følger:

- **Theoria** - År 1: Å utvikle studentenes kreativitet og særegne forfatterstemmer. Å undervise studentene i dramatisk teori og poetikk. Å tilføre studentene en kontekst for sitt kunstneriske arbeid.
- **Praxis** - År 1 og 2: Å utruste studentene med verktøy og teknikker for skrivegjerningen og la dem praktisere dem via øvelser.
- **Poiesis** - År 2 og 3: Å gi studentene erfaring med å skrive dramatisk tekst innenfor multiple sjangere og i gradvis mer omfattende formater, under veiledning.

De tre læringsformene manifesterer seg i vår undervisningshverdag som en emnestruktur der emnene undervises i «bolker» på (5 - 16 uker). Oftest gis en introduksjon i form av forelesninger eller seminar i plenum. Deretter arbeides det med kreative oppgaver under veiledning, ofte gruppevis. Større, individuelle oppgaver som innebærer utvikling av lengre dramatisk verk, følges opp med gruppeundervisning, der 3-4 studenter arbeider med samme veileder over tid.

I tillegg til trener studentene seg fra første dag i å gi feedback på andres studenters arbeid på en reflektert og metodisk måte (se Vedlegg 5). Når dramatisk tekst leveres til eksamen, følges innleveringen alltid av en *kritisk refleksjonstekst*, der studenten gjør rede for «opprinnelig impuls», kreative mål, metode, valg og måloppnåelse (se Vedlegg 6/4).

Siden praksis under veiledning utgjør hoveddelen av vår undervisning, har jeg de to siste årene arbeidet med å utvikle vår veiledningsmetodikk (se Vedlegg 5) og en modell for den nevnte kritiske refleksjonen (Vedlegg 6). Arbeidet har basert seg på et samspill mellom forskning og undervisning/veiledning (se punkt om forskning i 3.2).

Selve emnestrukturen beskrives mer spesifikt i kapittel 4.

Kilder: Aristoteles, Om Diktetekunsten og Den Nikomakeiske Etikk (Ca 350 f. Kr), John Dewey, Arts as Experience (1934), Matti Vesa Volanen, Theoria – Praxis – Poiesis, individualization as the constitution (2012), Christina Kallas, Creative Screenwriting (2010.)

3.2 Undervisningsfilosofi i praksis

I stress two forces that stand between us and a fuller realization of our creative potential. One force is fear and the other is habit. The two share a common deference to social opinion. Creativity demands bold action under uncertainty. There is no guarantee of success.

Joachim Krueger (The Self in Social Judgement, 2005)

Pedagogisk utgangspunkt

Min undervisningspraksis preges av at den foregår innenfor et kreativt fagområde, samt at dette er et område der jeg selv arbeider aktivt som forsker (se punkt om forskningsbasert undervisning, s. 13). Bachelor i Manus er fundert på det kunstsynet som beskrives i 3.1, men bygger selvsagt også på visse pedagogiske prinsipper og metoder. Mitt pedagogiske grunnsyn reflekteres gjennom følgende kjennetegn i min undervisning: Den er *studentsentrert*, den har karakter av *talentutvikling* og den foregår innenfor rammene av et rom studenten skal oppleve som *tillitsskapende og trygt*. I tillegg er *engasjement* og *lekenhet* viktige verdier for meg som underviser.

Mitt syn på studenten - den lærende - korresponderer i stor grad med det konstruktivistiske og det sosialkonstruktivistiske læringssynet, der den lærende sees som egenaktiv i prosessen. Det konstruktivistiske læringssynet baserer seg på at studenten lærer best når hen er aktiv i prosessen. Wittek og Brandmo skriver om dette læringssynet at kunnskapen her «konstrueres av personen selv» snarere enn å være en «kopi» av virkeligheten (Wittek og Brandmo i Strømsø et.al 2016). Studenten skal ikke være en passiv mottaker av lærdom, men aktivt medvirkende i læringsprosessen i den tiden hen befinner seg i klasserommet. I samme kapittel beskriver de to også hvordan det sosialkonstruktivistiske læringssynet ble utviklet videre av Vygotsky: Hos ham sees ikke lenger læring som en individuell prosess, men som noe som foregår innenfor og påvirkes av «en sosiokulturell kontekst». Som Wittek og Brandmo skriver:

Menneskelig læring blir da en form for lærlingevirksomhet, der man tilegner seg normene for sosialt samspill og lærer seg å knytte mening til ord og handlinger i samspill med deltakere som allerede utøver slik virksomhet. (W og B, 2016)

Dette gir en god beskrivelse av den læringsprosessen som foregår i manusstudentenes arbeid med dramatiske tekster. Manuslæreren har en sentral rolle i studiet som veileder og kreativ dialogpartner. Forelesninger og pensumbøker anvendes i begrenset grad. Det store tilfanget av modell-orienterte «how-to»-bøker om manusforfatterfaget har en minimal plass i undervisningen. Anslagsvis 65 % av undervisningsarbeidet skjer i små grupper eller som individuell veiledning.

Studentsentrert læring i praksis

I min undervisningspraksis manifesterer prinsippet om studentsentrering seg på flere måter. Når jeg foreleser i klassisk dramaturgi, vårt eneste emne der en betydelig del av læringsutbyttet er kunnskapsorientert, involverer jeg til enhver tid studentene i selve presentasjonen. Jeg anvender ikke forelesningsmanuskript, da det er ønskelig med kontinuerlig tilpasning og mulighet for utdypning, improvisasjon og diskusjon. Videre stiller jeg hyppige «sokratiske spørsmål» og arbeider med å få studentene til å komme frem til svarene via egen tankeprosess. Jeg gjør det videre klart at avbrytelser og spørsmål er ønsket. Økter med «summing» omkring problemstillinger/begreper benyttes hyppig, og resultater av mini-samtalene presenteres i etterkant. Praktiske oppgaver utført i grupper brukes mellom forelesningsøktene. Powerpoint benyttes som strukturerende element og inneholder stikkord, illustrasjoner og lister, men aldri lengre tekster. Presentasjonene legges rutinemessig ut, men studentene bes om å ta egne notater, da slidesene ikke vil avspeile forelesningens innhold alene.

Det finnes en rekke forskjellige teorier om kreativitet, hvorav de fleste hevder at den kan både dyrkes og læres. Ifølge psykolog og kreativitetsforsker Robert J. Sternberg (*The Nature of Creativity*, 2006), kan den også *velges*. Sternberg har utarbeidet en taxonomi av 16 strategier for hvordan kreativitet kan fremmes i studentarbeid. Følgende strategier er spesifikt relevante for min undervisning/veiledning, og har gitt betydelig inspirasjon:

- a) Å innse at kunnskap kan både hindre og fremme kreativitet
- b) Å ta «fornuftige risikoer»
- c) Å tolerere tvetydighet
- d) Å finne frem til det en «elsker å gjøre»
- e) Å premiere oppfinnsomhet
- f) Å tillate feilgrep
- g) Å oppmuntre til samarbeid

I min veiledningspraksis reflekteres studentsentrering også i den nevnte «indre-styrte» veiledningsmodellen (Vedlegg 5), der tilbakemelding alltid tar utgangspunkt i manusforfatterens «opprinnelige impuls» og overordnede mål for sitt skriveprosjekt. Begrepet «opprinnelig impuls» er et kreativt verktøysbegrep som stammer fra min egen forskning på utviklingsprosesser (Vedlegg 4).

Talentutvikling

En kunstutdanning vil alltid i stor grad være preget av *talentutvikling*. Talent er noe individuelt og vanskelig definerbart. Allerede i opptaksprøvene er det *den personlige stemmen*, snarere enn «flinkhet» og håndverk, opptakskomitéen søker. Et spørsmål jeg stiller meg selv i lesningen lyder: «Kjennes denne teksten *bebodd* av noen - av et *subjekt*?» Dette «noe» eller «noen» kan muligens identifiseres med det vi i daglig tale refererer til som «talentet.» I en utdanning med talentutvikling som mål er det avgjørende at hver enkelt student opplever seg sett og får anledning til å utvikle sin særegne stemme. Programmet legger derfor vekt på «skreddersøm»: Vi er eksempelvis bevisste i valg av individuelle veiledere og i fordeling av studenter mellom samarbeidsprosjekter. I ett av våre praktiske emner, *Manusarbeid i Team*, der studentene fordeles på fem ulike produksjonssamarbeid, bruker jeg tid på å legge «kabal» slik at læringsutbyttet for hver enkelt maksimaliseres. Utviklingen av forfatterstemme er et møysommelig prosjekt som må designes for den enkelte.

Jeg er også opptatt av å simulere profesjonelle situasjoner i undervisningen. Med jevne mellomrom tar vi derfor inn eksterne veiledere fra bransjen. Læringsutbyttet består her i å erfare forskjellighet i kommunikasjon slik de vil møte den i arbeidssituasjoner og å kunne møte feedback fra multiple, ofte motsatte, vinklinger med en positiv, men analytisk/selektiv holdning (se Vedlegg 5, om feedbackanalyse). Dette skal også utruste studentene til 4 ukers praksis i bransjen, som finner sted i femte semester.

Som nevnt er det også avgjørende at manusstudentene få erfare hvordan tekster skrevet for fremføring utvikles og diktes videre på når de gestaltet av andre kunstnere og blir til scenekunst, film eller andre uttrykk. Teater og film er kollektive kunstformer der manusforfatter går i aktiv dialog med partnere som produsenter og regissører. Sosialkonstruktivistisk tankegang kan kaste lys over læringsprosessene som foregår innenfor den høyt utviklede samarbeidskulturen i slike kunstformer, der sluttproduktet er avhengig av godt samarbeid mellom multiple profesjoner. Manusstudentenes kritiske refleksjonstekster rapporterer detaljert også om utviklings- og samarbeidsprosjekter, og er som sådan i ferd med å bli et potensielt viktig kildemateriale på området.

Trygghet og tillit

Trygghet og tillit i lærings situasjonen er et annet grunnleggende prinsipp. Forskning har vist at et godt klasserommiljø, kjennetegnet av trygghet, respekt og toleranse, er en grunnforutsetning for læring (Ambrose et. al. 2010). Dette gjelder i alle fag, men antas i et fag som kreativ skriving å være enda mer avgjørende. I første semester tar det nydesignede emnet «Introduksjon til Kreativ Skriving» nå (fra høst 2019) opp en stor del av timeplanen. I denne initierende fasen av utdanningen er hovedfokus på å lete seg frem til egne kilder og skrive spontant ut fra disse. Som filmskaper Michael Rabiger skriver:

“It is all about looking for causes and effects in your own life and grasping the nature of what you feel most deeply.” (Rabiger, 2016)

At dette emnet åpner utdanningsløpet er med på å tilrettelegge for at et fundament av trygghet og tillit i klasserommet skal bygges for resten av tiden kullet befinner seg på skolen. Manusutdanningen er nå kjent på instituttet for på ha et sjenerøst og åpent studentmiljø.

Som studieprogramleder er jeg også opptatt av å bli kjent med hver enkelt student, noe jeg sikrer meg ved å sørge for at jeg underviser og veileder ved alle tre trinnene årlig.

Engasjement og lekenhet

En kreativ utdanning der studenter tas opp via opptaksprøve, bærer i seg den fordel at de utvalgte studentene er høyt motiverte. De unge skrivende menneskene som søker vår utdanning bærer på en drøm om å få utøve et kreativt, men krevende, yrke, i et felt med intens konkurranse. Deres drivkraft mot dette målet er en unik ressurs.

Kreativ virksomhet – og læring basert på denne - er som regel i sin natur lystbasert og indrestyrt. Etter mitt syn er det også sentralt å inkludere et element av *improvisasjon*. Ordet stammer fra latin, *impro viso*, som betyr «ikke tidligere sett». Improvisasjon kan føre til uforutsette tanker og idéer, som er en grunnforutsetning i kreativ virksomhet. Studentene oppmuntres til å bruke improvisasjonsverktøy også i skriveprosesser (Se Vedlegg 4, om improvisatorisk skrivemetodikk).

Selv kan jeg vanskelig forestille meg noe mer engasjerende enn å arbeide med historiefortelling. Basert på tilbakemeldinger fra alumni (Vedlegg 11) tror jeg engasjement er et av mine sterkeste kort som underviser. Lekenhet er en annen verdi som jeg bærer med meg fra et livslangt virke innen kreative fag. I mitt klasserom ønsker jeg å skape et energisk, raust og lekent miljø, der latteren sitter løst og det nesten alltid er plass for en anekdote eller en faglig digresjon.

Forskningsbasert undervisning – undervisningsbasert forskning

Min undervisning i programmet Bachelor i Manus er i betydelig grad forskningsbasert. Slik forskningen informerer undervisningen, skjer også det motsatte, idet arbeidet med studentene i høy grad stimulerer og informerer forskningsspørsmål- og prosesser.

Under min periode i *Stipendiatprogrammet for Kunstnerisk Utviklingsarbeid* (2009-13) arbeidet jeg med praksisbasert forskning innen feltet «screenwriting research», med fokus på metodikk og kreative prosesser. Mitt forskningsprosjekt besto i å forfatte to forskjellige originalmanuskripter for spillefilm ved hjelp av to kontrasterende utviklingsmetodikker⁴. Med det første verket arbeidet jeg tradisjonelt, og fulgte filmbransjens perimetre for hvordan filmtekst skal utvikles. I prosess nummer to forlot jeg den tradisjonelle arbeidsmetodikken og utførte et eksperiment: Via nye, kreative verktøy og begreper fra blant annet improvisasjon og egen/andres manuskriptforskning, utviklet jeg filmmanuskript nummer to på en alternativ måte (se Vedlegg 4). Metodikken og begrepene fra denne prosessen er nå tatt aktivt i bruk i manusutdanningen.

I 2017 beskrev jeg metoden i en artikkel i det fagfelleverderte tidsskriftet *Journal of Screenwriting Research* (Vedlegg 4). Resultatene vekket gjenklang hos fagfeller som manusforfattere, manuskriptlærere og forskere. Høsten 2018 inviterte jeg derfor fire tredje års studenter til å delta i en utprøving av verktøyene under arbeidet med BA-oppgaven.

⁴ De to verkene, *Frosten* og *September* er utgitt i bokform sammen med en oppsummerende fagartikkel (Vidarforlaget, 2013).

Intensjonen var blant annet å undersøke om disse kunne anvendes for å skape mer robuste prosjekter, som i større grad ville kunne «overleve» en utviklingsprosess med multiple feedbackivere uten å tape kunstnerisk integritet.

Dermed fødtes det 2-årige forskningsprosjektet «The Westerdals Project in Scriptwriting Development Research 2017-2019» (se Vedlegg 5). I 2017/18 gjennomførte vi en pilot, kalt *Artistic Integrity and the External Voice*, der fire studenters brukte mine verktøy i sitt arbeid. Skriveprosess og feedback ble observert. Piloten førte til en rekke konkrete resultater, presentert for forskningsmiljøet på en SRNs⁵ årlige konferanse (Milano 2018). Basert på funnene og på responsen blant fagfeller og studenter, ble verktøyene utviklet videre og nye forskningsspørsmål formulert for Del 2 (2018/19), der jeg fulgte tre nye studenters manuskriptprosjekter i studien *Cruising through Chaos*. I forkant av Del 2 analyserte jeg innholdet i eksterne veileders tilbakemeldinger og utviklet en «feedback-taxonomi» som ble brukt i undervisningen. Prosjektet ble presentert «i-prosess» på AR@K i februar, avsluttet i juni 2019 og presentert på SRN-konferansen i Porto 12.9.2019⁶, der det mottok entusiastisk respons.

Begrepene, metodikken og modellen for feedback-analyse anvendes nå aktivt i utdanningen, (se Vedlegg 4, 5, og 6). Det er viktig å notere at studentene på ingen måte arbeider med bare én kreativ metodikk; de introduserer for en rekke arbeidsmetoder, både tradisjonelle og alternative.

Vurderingsformer - og tankegang

Både oppgaver og eksamensinnleveringer i utdanningen består, i 12 av våre 15 emner, primært av innlevert dramatisk tekst. Å vurdere fiksjonstekster etter tradisjonell A-F-skala medfører en rekke dilemmaer. Fremfor alt er det nesten umulig å unngå et element av smak og subjektivitet hos sensor. Med unntak for tre emner (Klassisk Dramaturgi, Scenetekst og Bacheloroppgaven) vurderes derfor manusstudentenes arbeid etter skala Bestått/Ikke Bestått. En Bestått-karakter må innebære nivå C. Bruk av karakterskalaene er under konstant vurdering, og studentene involveres i denne dialogen.

Summativ vurdering foregår ved slutteksamen i hvert emne, og består av karakter og sensors skriftlige tilbakemelding. Eksamener i form av dramatisk tekst mottar alltid en fyldig, skriftlig tilbakemelding fra en navngitt sensor. Våre sensorer, interne som eksterne, er uten unntak manusforfattere med praksis fra feltet. Når A-F vurdering gis, én gang hvert studieår, anvendes spesifikke kriterier jeg har utarbeidet for vurdering av dramatisk tekst (Vedlegg 7).

I det studentene gjennom hele studiet skriver tekst, for så å presentere denne for lærer og klasse, er hyppigheten av tilbakemeldinger høy. Feedbackmodellen ved BA i Manus er basert på prinsippene i det jeg i min forskning min har kalt «indre-styrt» (Vedlegg 5). Tilbakemelding skal gis med utgangspunkt i det som har vært forfatterens «opprinnelige impuls» og mål for

⁵ SRN = Screenwriting Research Network

⁶ I løpet av høsten 2019 skal forskningen formidles i et bestilt kapittel i det kommende bokverket *The Scriptwriting Handbook* på forlaget Palgrave Macmillan.

prosjektet. Formen består i stor grad av spørsmål og veilederne skal være varsomme med å komme med konkrete forslag til endringer/løsninger.

Med en slik «veiledning-i-praksis»-modell er manusstudentene under nærmest konstant *formativ vurdering*. Dette siste er både en metodikk i talentutvikling og en valgt metode for å forberede studentene på bransjens arbeidsvilkår, der tilbakemeldinger fra multiple samarbeidspartnere er en gitt faktor.

Etter det første året, der vi vektlegger det håndverksmessige ved manusarbeidet, ligner student/lærer-relasjonen stadig mer på en «Mester-Svenn»-relasjon, inntil man til slutt veileder kandidaten i selve svennestykket, Bacheloroppgaven. I denne sluttetappen, der studentene skriver lengre dramatiske tekster, er tre forskjellige fagpersoner involvert i henholdsvis formativ og summativ vurdering. Disse er *intern veileder* (fra fast lærerstab, følger prosjektet gjennom 9 måneder), *ekstern veileder* (kommer fra bransjen, bidrar med feedback i annen halvdel av forløpet) og *ekstern sensor* (fra bransjen, utfører sluttvurdering i form av A-F-skala karakter, skriftlig sensoruttalelse og sensorsamtale).

Siden vurdering er omtalt under herværende punkt, beskrives den kun kort under hver emnebeskrivelse.

Kilder: Wittek, L. & Brandmo Chr. (2006). *Om undervisning og læring*, Juell, Elisabeth / Norskog, Trygve Johan (2006): *Å løpe mot stjernene*, Sternberg, Robert J (2006). *The Nature of Creativity*, Rogers, C. (1954). *Toward a theory of creativity*.

4. UNDERVISNINGSREPERTOAR

Programutvikling, Bachelor i Manus 2016-2019

Som nevnt har jeg vært instrumental i byggingen av programmet Bachelor i Manus, som fortsatt er et ungt utdanningsprogram og dermed gjenstand for kontinuerlig evaluering og endring. Fagansatte og studenter inviteres jevnlig til dialog ved emneslutt. Noen eksempler fra mitt utviklingsarbeid etter at jeg overtok som studieprogramleder:

Høsten 2017, etter to år operative år, gjennomførte jeg en større gjennomgang med emnerevisjon og omstrukturering av emneplanen basert på evalueringer og erfaring. I denne sammenheng ble et fag utvidet (*Scenetekst*), et emne delt i to (*Manusarbeid i team 1 og 2*) og et større sekvens-emne (*Lange Formater 1 og 2*) omarbeidet og opprettet.

Høsten 2018 leverte jeg en evalueringsrapport til Utdanningsutvalget (Vedlegg 8⁷), der jeg søkte om en større omlegging av programmet. Omleggingen besto i at studentene ble tatt ut av felles førstesemester og fikk påbegynne sin spesialisering i Manus fra første skoledag. Begrunnelsen var at manusforfatterfaget er såpass komplekst at fem semestres undervisning ikke er tilstrekkelig til å gi studentene det læringsutbyttet de trenger for å møte arbeidslivet.

⁷ NB - betydelige endringer er gjort siden rapporten ble skrevet

Omleggingen ble godkjent, og jeg utarbeidet i den forbindelse et nytt emne, (*Introduksjon til Kreativ Skrivning*), utvidet et eksisterende emne, og flyttet et emne fra annet til første semester. Erfaringene med den nye modellen høsten 2019 er meget gode.

Utdanningens *bransjetilknytning* er sterk, primært gjennom vår jevnlige bruk av gjestelærere fra feltet. I tillegg har studentene 4 uker praksis i 5 semester, og emnet Entreprenørskap og Bransjeforståelse i 6 semester. Her er søknadsskriving og besøk hos produsenter og tilskuddsgivere sentralt. I tillegg er arrangementet *SHOW AND TELL*, som jeg initierte i 2019, med utstillinger, visninger og «prosjektpitch» for bransjegjester, en viktig del av læringsaktiviteten.

Høsten 2019, vi ble reorganisert som School of Arts, Media and Design, så jeg nye muligheter for tverrfaglig samarbeid og initierte/utviklet valgfaget *Musikkteaterverksted* sammen med BA i Musikkteater og BA i Låtskriving. Emnet undervises første gang i januar 2020 og skal gi studentene ved flere kreative programmer kunnskap om musikkteater og en mulighet til å utvikle musikkteaterkonsepter i praksis.

Emneutvikling, Bachelor i Manus, 2016-2019:

Siden oppstarten har jeg vært aktiv i utviklingen av samtlige 12 emner som ikke er fellesfag. Av plasshensyn konsentrerer jeg meg nedenfor om å kort beskrive de fem emnene jeg har bygget fra grunnen av og nå har ansvar for:

DRA 100 Klassisk Dramaturgi (7.5 studiepoeng):

Innhold: Emnet har som formål å gi studentene et håndverksmessig fundament for hele studiet. Læringsutbyttet består av innsikt i klassisk dramaturgi og dramaets egenart som skildring av mennesker i bevegelse mot forandring. Strukturen er en dramaturgiens HVA – HVORFOR og HVORDAN-modell. Det gis en introduksjon til faget, til Aristoteles' *Poetik* og til dramaets samfunnsoppdrag. Studentene tilegner seg et analyseverktøy utviklet av russiske regissører (Stanislavsky/Tovstonogov) og adaptert av meg til en anvendelig modell for analyse/utvikling av dramatisk tekst. Det klassiske dramaets mål og virkemidler settes opp mot kontrasterende mål/virkemidler i alternative dramaturgier. I løpet av studiet får studentene undervisning i en rekke andre strukturmodeller.

Metodikk: Dialogpreget forelesning/filmvisning/gruppearbeid og oppgaver i idéutvikling. Dramaturgi er det eneste emnet i studiet der forelesninger brukes i utstrakt grad. Dagene er likevel varierte, med forelesning, filmvisning og gruppearbeid av økende vanskelighetsgrad med analyseoppgaver. Analysene gjennomgås i plenum, noe som utgjør en form for formativ vurdering. Dramaturgi har preg av klassisk kunnskapsfag og vurderingsformen er derfor en såkalt «skoleeksamen», der studentene bivåner en filmvisning, gjør rede for sentrale dramaturgiske begreper, og utfører en skriftlig filmanalyse individuelt.

SCT 200 Scenetekst (15 studiepoeng):

Innhold: Emnet undervises i fire moduler, der den første gir læringsutbytte i form av en innføring i teatrets historie og de forskjellige forutsetningene for scenisk versus cinematisk fortellerkunst. Gjennom hele høsten gjennomføres teaterbesøk med påfølgende diskusjon. I

Modul 2 skal studentene tilegne seg forståelse av teatermediet og gis de nødvendige verktøy til å skrive korte scenetekster. I Modul 3 skal studentene arbeide på scenen med tekstanalyse og improvisasjon over egen tekst, for å oppnå en grunnleggende forståelse av skuespillerens og regissørens arbeid. I Modul 4 arbeider de praktisk/kunstnerisk med iscenesettelse av egne scenetekster under veiledning av bransjeaktører. Her samarbeides med BA i Skuespill og BA i Prosjektledelse Kunst og Kreativ Næring com å lage en årlig «Samtidsdramatikkfestival». Læringsutbyttet er en dypere forståelse av iscenesettelse og arbeid med skuespillere, samtidig som de får oppleve egen tekst realisert på scenen.

Metodikk: Scenetekst er primært et skrive- og produksjonsemne. Studentene får en innføring i teaterkunst og skriver tekst under veiledning i mindre grupper. Arbeidsformen gir som nevnt en kontinuerlig formativ vurdering. Læringsutbyttet her kan svare til Eisners betegnelse *ekspressivt læringsutbytte* (Prøitz, 2015, s.44), i det det skapes en åpen lærings situasjon der studenter og lærer arbeider med et område og læringsutbyttet oppstår i kommunikasjonen mellom dem. Vår årlige «Samtidsdramatikkfestival» byr på 12 urpremierer, er åpen for publikum og utgjør en stor og motiverende attraksjon for studentene. Etter avsluttet prosjekt blir tekstene produsert på nytt av skuespillerlinjen i deres emne «Utvalgte Scener»; dermed får manusstudentene ny kunnskap om hva iscenesettelse kan gjøre med en tekst. Eksamen består i innlevering av teksten *slik den er blitt formet via produksjonen*, og en noe lengre refleksjonstekst over eget skrivearbeid og produksjonserfaringen.

MAN 201 Manusarbeid i Team 1 (7.5 studiepoeng):

Innhold: I dette emnet, som løper over to semestre (hvh. utvikling og produksjon), skal studentene få kunnskap og erfaring med manusforfatterens rolle som del av et kreativt team. Målet for enhver tekst skrevet for fremføring er *gestaltning* - det være seg som teaterforestilling, film eller spill. Emnet var opprinnelig et samarbeid med Film/TV-spesialiseringene, der 8 kortfilmer produseres i annet studieår. En svakhet ved opplegget var at bare et mindretall (8 av ca. 16) av våre studenter her oppnådde produksjonserfaring. Ut fra min overbevisning om at å erfare *produksjon av egen tekst* gir et unikt læringsutbytte for en manusstudent, har jeg lagt mye arbeid å organisere samarbeid med produserende utdanningsprogrammer. Siden 2016 har jeg initiert tverrfaglige prosjekter med programmene Kreatør, Visual Special Effects, Spilldesign, og Skuespill. Pr høst 2019 tilbyr Manusarbeid i Team 1 fem forskjellige produksjonssamarbeid som studentene fordeles mellom. I skrivende stund bygger vi et nytt samarbeidsprosjekt med BA i Lyddesign, der studentene skal utvikle og produsere hørespill.

Metodikk: Manusarbeid i Team 1 er et rent praktisk emne, der den lærerstyrte undervisningen består i veiledning; først i manusutvikling i team, deretter i produksjon (Manusarbeid i Team 2). Studentene skriver tekster, utvikler og reviderer i team, i dialog med regi og produsent, for så å oppleve arbeidet i produksjon påfølgende semester. Eksamen er innlevering av den produksjonsklare teksten. I etterkant av produksjon og felles evaluering (FTV arrangerer) leveres også en kritisk refleksjon over skrivearbeidet, erfaringer med utvikling i team, og opplevelse av resultatet/produksjonen. Vurdering i emnet gjøres som en tilbakemelding på «tekst-i-prosess», da teksten skal ferdigstilles påfølgende semester.

MAN 300 Prosjektutvikling (22.5 studiepoeng):

Innhold: Prosjektutvikling er lagt til femte semester. Læringsutbyttet her består i mestring av en lengre skriveprosess og et bredere format, da studentene her skal skrive dramatisk tekst av betydelig større omfang enn tidligere i studiet. I oppstarten gis forelesninger i idéutvikling, alternativ manuskriptutvikling og feedback-analyse; delvis basert på forskningen som omtales under 3.2. I tillegg anvendes repetisjonsforelesninger i dramaturgi, der tidligere læringsutbytter gjenoppfriskes og appliseres til prosjektene. Deretter skal det strukturerte prosjektutviklingsarbeidet, under veiledning i små grupper, forberede studentene til studiets sluttetappe, selve Bacheloroppgaven. Tidsrammen er satt med utgangspunkt i at bransjens ramme for utvikling av en tekst i lengre format – f.eks. en spillefilm – er fra ett til to år, og de to emnene utgjør et sammenhengende løp gjennom hele tredje år. I prosjektutviklingsemnet er et sentralt læringsutbytte at studentene tilegner seg arbeidsmetodikk og disiplinerte arbeidsvaner, samt en stor grad av selvstendighet og egen «motor» i sitt forfatterarbeid.

Metodikk: Undervisningen foregår som gruppeundervisning, der fire interne undervisere/veiledere arbeider med 4 studenter hver. Programmet bestreber seg på å tilby veiledere som passer for den enkelte student og dennes valg av sjanger og metode. Gruppene møtes annenhver uke og levering av tekst forventes til hvert møte. Samtlige i gruppen leser alle innleveringer, noe som erfaringsmessig fører til en unik form for kreativ utveksling og feedbackdialog innen den enkelte gruppe. Metoden er inspirert av europeiske, internasjonale «screenwriting programs» som *Sources 2* og *éQuinoxe Europe*. I tillegg arrangeres to intensive tekstverksteder og et karakter-seminar med eksterne gjestelærere. Meningen er at studentene skal erfare forskjellige typer tilbakemeldingsmetodikk, dette som en del av nevnte «simulering» av en bransjekontekst. Multiple feedback-givere kan medføre motsetningsfylte budskap, noe som er gjenstand for bevisstgjøring og analyse i regi av de interne veilederne og utgjør en del av læringsutbyttet.

BAO 378 Bacheloroppgaven (22.5 studiepoeng):

Innhold: BA i Manus har en omfattende Bacheloroppgave (80-100 sider fiksjonstekst), som skal gi studentene erfaring med å utvikle et lengre dramatisk verk innenfor en av sjangrene det har vært undervist i. Tanken bak en så omfattende sluttteksamen er at de lengre formatene er bransjens definitive hovedfokus. Til tross for høy vanskelighetsgrad og en stram tidsramme innenfor et Bachelorstudium, må programmet nødvendigvis gi studentene erfaring som forbereder dem på dette. Oppgaven har vært revidert hvert år og kan nå bestå av flere tekster, hvorav minst én må være over 30 minutter. Prosjektet omfatter idéutvikling, research, manusutvikling og ferdigstilling av et fullt «første utkast» av verket. Studentene skal etter gjennomføring av prosjektutviklingsemnet være på vei mot å ha funnet sin egen arbeidsmetodikk.

Metodikk: Gruppeundervisningen med tett oppfølging fortsetter gjennom hele løpet, men ettersom tekstene blir lengre går veiledningen internt over til å være mer individuell. Idet første fulle utgave av teksten skal skrives, introduseres eksterne veiledere fra feltet. Disse har, uten unntak, vært profesjonelle forfattere som er aktive i bransjen. Dette er i tråd med

programmets mål om å være en bransjenær og praktisk utdanning. Eksamen leveres som 80-100 sider fiksjonstekst, samt en kritisk refleksjonstekst som behandler hele utviklingsløpet frem mot verket. Sensuren på BA-oppgaven er uten unntak ekstern og utføres av profesjonelle manusforfattere fra bransjen (se eget punkt om vurdering, s.14/15).

5. EVALUERING/TILBAKEMELDING

I den tiden programmet lå under tidligere Westerdals, fantes ingen formell ramme for evaluering av emner. De to første årene utarbeidet jeg hvert semester digitale, anonyme evalueringsskjema på plattformen *It's Learning*. Undervisning og veiledning var gradert fra 1-6, der 6 er høyest vurdering. Snittet på evalueringene ved BA i Manus lå høyt, med over 5 som gjennomsnitt. Da plattformen ble nedlagt sommeren 2018 gikk dessverre materialet tapt i overføringen. Fra de to første kullene, nå alumni, har jeg derfor innhentet individuelle uttalelser der de har blitt bedt om å gi sin vurdering av mitt arbeid som underviser, veileder og programansvarlig (Vedlegg 9).

Resultater fra NOKUTs studentbarometer foreligger for 2017 og 2018. Her var snittet for studentenes vurderinger henholdsvis 4.9 (2017) og 4.5 (2018). I 2018 lå vurderingen av området «Undervisningskvalitet» på 4.8. Programmet scoret begge ganger høyere på studenttilfredshet enn flertallet av offentlig skoles programmer.

Etter at Westerdals ble Kristiania 1.8.2018 har vi byttet læringsplattform og fått et sentralt styrt evalueringssystem. Dette har ikke fungert i praksis og kun én måling - *Klassisk Dramaturgi*, vår 2019 - ble gjennomført av Kvalitetsavdelingen våren 2019 med svært godt resultat (Vedlegg 10).

For å dokumentere min gode relasjon til fagfeller, har jeg innhentet uttalelser fra kolleger (Vedlegg 11). Punktet om forskningsbasert undervisning og dens relevans dokumenteres med vedlagte tekster (Vedlegg 4 og 5) og uttalelser fra kolleger i det internasjonale forskningsmiljøet (Vedlegg 13). En uttalelse fra en bransjeaktør er også innhentet (Vedlegg 12).

6. UTVIKLINGSPROSJEKTER

Utvikling av tverrfaglig metodikk i manuskriptarbeid

I emnet Manusarbeid i Team initierte jeg forrige skoleår et pedagogisk utviklingsprosjekt, støttet med skolens utviklingsmidler, der BA i Manus samarbeider med BA Skuespill om å utvikle tekst på en alternativ måte. I 2018/19 gjennomførte høyskolelektor Liv Sandvik (SKU) og jeg en pilot, som førte frem til et filmmanuskript og en novellefilmproduksjon (première juni 2019, skuespillerstudentenes BA-film).

Den klassiske tekstutviklingstradisjonen for filmmanuskript innebærer å utvikle idé, synopsis og deretter dramatisk tekst. I dette prosjektet utvikler skuespillerstudenter, under veiledning,

3 potensielle karakterer hver, deretter velger regissør og manusforfatter de mest aktuelle, før historien utvikles videre i workshops, der skuespillere og manusforfattere arbeider med lærerstyrt, strukturert improvisasjon. Deretter skriver manusstudentene selve filmmanuskriptet. Metodikken er inspirert av regissør Mike Leighs arbeidsmetoder.

Fjorårets prosjekt har vært evaluert muntlig. Skuespiller- og manusstudenter melder om betydelig læringsutbytte og prosjektet skal videreføres/utvikles dette skoleåret

Senter for Skrivekunst ved SADM

I samarbeid med førsteamanuensis Linn Skoglund ved BA i Tekst og Skribent, er jeg i gang med utviklingen av et Senter for skrivekunst. Tanken bak dette er å samle fagressurser fra de tre skriveprogrammene ved skolen, som til sammen utgjør det største akademiske skrivekunstmiljøet i Norge. Ved siden av planene om å bygge et sjangerdelt Masterprogram i skrivekunst, skal sentret arbeide med forskning og med programmering av utadrettet virksomhet omkring skrivekunst (nåværende «Samtidsdramatikkfestival» og «Litterær Salong» vil inngå i dette). Planene er godkjent av dekan og instituttledere.

7. VEIEN VIDERE

Som det fremgår av min undervisningshistorie, har jeg tilegnet meg kunnskap om undervisning via praksis, og møtt pedagogisk teori først etter mange års undervisningsvirksomhet. Underveis i min karriere har jeg oppsøkt kilder og funnet ankerpunkter innenfor blant annet kreativitetsteori, kommunikasjonsteori og studier i gruppedynamikk. Disse har alle bidratt til mitt teoretiske fundament. Basiskompetanse i Høyskolepedagogikk ved Kristiania gav meg en anledning til å sette min pedagogiske praksis i kontekst og revurdere/utvikle både undervisningsfilosofi og undervisningsmetodikk i lys av ny pedagogisk kunnskap og refleksjon.

Studiet i pedagogikk har manifestert seg i min undervisning ved økt grad av studentaktivitet, økt bruk av «horisontal tilbakemelding» (studenter gir feedback), og høynet refleksjonsnivå omkring vurderingsformer. Jeg er også blitt mer bevisst på tydelige presentasjoner av læringsutbytter ved emnestart, på formativ vurdering i veiledning og på jevnlig innhenting av tilbakemeldinger fra kollegaer og studenter.

Jeg ser videre frem til å fortsette arbeidet mitt med praksisbasert forskning, da en utforskende tilnærming til kreativ metode (og dermed til undervisning) fortsatt vil være grunnstammen i mitt arbeid med BA i Manus.

Kilder:

Ambrose, Susan A. Et. al. (2010), Why do student development and course climate matter for student learning? In *How learning works, 6 principles for smart teaching* (153-188). San Francisco, CA: Jossey Bass

Aristoteles, *Om Diktetekunsten* (ca 350 f Kr.) Andersen, Øyvind (overs.2008), Oslo: Bokklubben

Aristoteles, *Den Nikomakeiske etikk* (ca 350 f Kr.), Anfinn Stigen/Øyvind Rabbås (overs. 2013), Oslo: Vidarforlaget

Biggs, John. (1999). What the student does: teaching for enhanced learning. *Higher Education Research & Development*, 18(1), 57-75.

Dewey, John (1934) *Art as Experience*, New York: Penguin 2005 (new edition)

Gottshalk, Jonathan (2012), *The Storytelling Animal*, New York: Houghton Mifflin Harcourt Publishing Company

Kallas, Christina (2010), *Creative Screenwriting, understanding emotional structure*. London: Palgrave Macmillan

Krüeger, Joachim (2005), *The Self in Social Judgement* (ed. Krüeger, Alicke, Dunning), London: Taylor and Francis

Malochevskaya, Irina (2002): *Regiskolen*. Oslo: Tell Forlag

Prøitz, Tine S (2016): *Læringsutbytte*. Oslo: Universitetsforlaget

Rabiger, Michael (2016) *Developing Story ideas*, London: Taylor and Francis

Rogers, C. (1954). *Toward a theory of creativity. A Review of General Semantics*, 11, 249-260. Published by Institute of General Semantics.

Sternberg, Robert J (2006). *The Nature of Creativity*. *Creativity Research Journal* 2006, Vol.18, No 1, 87-98.

Strømsø, Helge og Kirsten H.Lykke. *Når læring er det viktigste: undervisning i høyere utdanning*. (pp. 21-38). Oslo: Cappelen akademiske forlag.

Volanen, Matti Vesa (2012). *Theoria – Praxis – Poiesis, individualization as the constitution*. Finnish Institute for Educational Research Reports 28, University of Jyväskylä, Jyväskylä, Finland

Wittek, L. & Brandmo Chr. (2006). Om undervisning og læring. In K. H. L. H.I Strømsø, P. Lauvås (Ed.), *Når læring er det viktigste: undervisning i høyere utdanning*. (pp. 21-38). Oslo: Cappelen akademiske forlag.